

УДК 811.161.2'272(477.41)"2024/2025"

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-213-10>**ВІД «ПРОЛІСКА» ДО «SMART KIDS»: ОНІМНА ОПОЗИЦІЯ
В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ****FROM PROLISOK TO SMART KIDS: ONYMIC OPPOSITION
IN THE SYSTEM OF PRESCHOOL EDUCATION****Кадочнікова О. П.,*****orcid.org/0000-0002-1401-9226***

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Статтю присвячено аналізу назв закладів дошкільної освіти (ЗДО) як одиниць публічного мовного простору та маркерів соціокультурної ідентичності. Об'єктом дослідження є онімна опозиція між назвами державних і приватних ЗДО, що виявляється у специфіці мотиваційних моделей, структурних типів і семантичного наповнення. Обґрунтовано актуальність вивчення назв освітніх інституцій як носіїв символічного капіталу, здатного забезпечити спільноті довгострокові переваги в соціокультурній, ідеологічній та комунікативній сферах.

На матеріалі, зібраному в межах Бучанської та Ірпінської громад Київської області у 2024–2025 рр., простежено тенденцію до переважання національно маркованих однокомпонентних назв у державному секторі (*Морквинка, Соловейко, Зернятко*) та двокомпонентних, часто з іншомовними елементами, — у приватному (*Funny Bunny, Happy Land, Rainbow Garden*). Найменування формуються шляхом онімізації лексем, що репрезентують концепти інтелектуального розвитку, позитивного емоційного фону, природних образів і художніх асоціацій. Характер мотивації проаналізованих одиниць здебільшого метафоричний або символічний, що забезпечує їхню конотативну насиченість і культурну релевантність.

Особливу увагу приділено символічній функції назв як інструменту трансляції ціннісних орієнтирів, ідеологічних настанов і колективної пам'яті в межах сучасного освітнього дискурсу. Аргументовано, що назви ЗДО виявляють семіотичне протиставлення між глобалізованою та національною ідентичністю, що віддзеркалює ширші тенденції трансформації символіки публічного простору постколоніального суспільства. Проаналізовано наявні нормативно-правові засади найменування ЗДО та окреслено чинники, що зумовлюють семіотичну розбалансованість і хаотичність у цій сфері. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення мовної політики у сфері освіти та формування культурно зваженої стратегії назвотворення.

Ключові слова: ономастика, заклад дошкільної освіти, мовний ландшафт, ідентичність, іншомовна лексика, мотивованість, мовна політика.

This article examines the names of preschool educational institutions as units of public linguistic space and markers of sociocultural identity. The focus of the study is the onymic opposition between the names of public and private educational institutions, which manifests itself through distinct motivational models, structural types, and semantic content. The relevance of analyzing educational institution names as carriers of symbolic capital is substantiated, as such capital can offer communities long-term advantages in sociocultural, ideological, and communicative domains.

Based on material collected in the Bucha and Irpin communities of Kyiv region during 2024–2025, the study reveals a tendency toward the dominance of nationally marked, single-word names in the public sector (e.g., *Morkvynka, Soloveyko, Zernyatko*) and two-word names, often with foreign-language elements, in the private sector (e.g., *Funny Bunny, Happy Land, Rainbow Garden*). Most names arise from the onymization of lexemes that represent concepts of intellectual development, positive emotions, the natural world, and associations with arts and beauty. The motivation behind these naming units is predominantly metaphorical or symbolic, which contributes to their connotative richness and cultural relevance.

Particular attention is paid to the symbolic function of names as a tool for conveying value orientations, ideological positions, and collective memory within educational discourse. It is argued that PEI names reflect a semiotic opposition between globalized and national identities, mirroring broader processes of symbolic transformation in the public space of a postcolonial society. The article also analyzes existing legal and regulatory frameworks governing preschool educational institutions' naming practices and identifies the causes of semiotic imbalance and inconsistency in this area. The findings may be applied in the development of language policy and the formulation of culturally grounded naming strategies in education.

Key words: onomastics, preschool education, linguistic landscape, identity, foreign-language elements, motivation, language policy.

Постановка проблеми. Мовний простір міста, зокрема його топонімний ландшафт, дедалі більше цікавить дослідників як інтегрована семіотична система, з допомогою якої спільнота відображає свої ідентичності, цінності та історичну пам'ять [1–13]. Назви об'єктів, представлені в публічному просторі, є мовними знаками, що відіграють ключову роль у самоідентифікації суспільних груп та соціальній публічній комунікації. Вони глибоко занурені в культурно-історичний контекст, у якому виникають і функціонують. Щоденне зіткнення із назвами різних об'єктів формує підсвідоме сприйняття трансльованих через систему власних назв культурних наративів, що значною мірою визначають уявлення членів суспільства про себе та інших [3, с. 167].

Освіта як соціальний інститут посідає не тільки ключове місце у «виробництві суспільної культури» [4, с. 144], а й часто стає ареною ідеологічного суперництва, де різні культурні групи змагаються за символічне панування в суспільстві [7; 14]. Унаслідок освітнього впливу у кожного індивіда формується зв'язок із певним культурним простором, у якому він / вона визначає своє місце.

Попри переконливо доведену потребу розглядати назви освітніх закладів як концептуально впорядковану систему, що відображає цінності та культурні інтереси суспільства [8, с. 103–106], українське мовознавство досі приділяє обмежену увагу цій проблематиці. Наявні праці стосуються номінації закладів вищої освіти [15; 16], а питання специфіки називання закладів нижчих ланок системи освіти, незважаючи на його суспільну вагу, досі не осмислене.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх десятиліть у світовій науці спостерігається стійка тенденція поступового зміщення дослідницького фокусу ономастів від структурного й етимологічного аналізу власних назв до їх прикладного осмислення, зокрема тих груп онімів, що постали внаслідок номінації штучно створених об'єктів (годонімів, ергонімів, медіаонімів, мережових імен тощо). Як зазначає В. Лучик, зміна дослідницького фокусу з формального вивчення (порівняльно-історичні та синхронні студії з антопоніміки та топоніміки) до вивчення функціонального навантаження та ідеологічного підтексту ономастичних одиниць відбувається «під впливом суспільної кон'юнктури» [17, с. 211], бо для суспільства на перший план виходить не сама власна назва, а критерії її вибору. У зв'язку з цим зростає науковий інтерес до політик називання як інструментів ідеологічного конструювання суспільного простору. Такий підхід відкриває можливість для інтерпретації власних назв як публічних символів, здатних репрезентувати ціннісні орієнтири, ідеології та ідентичності соціальних груп. Такий аналітичний вектор дедалі активніше використовують у дослідженнях культурної й політичної взаємодії в межах сучасних спільнот [11; 12; 14].

Системи онімів окремої сфери потенційно мають вплив на ідентичнісне позиціонування долучених до цієї сфери осіб. В україністиці студії з критичної топоніміки представлені переважно працями про практики перейменування населених пунктів [18; 19], вулиць [6; 20], рідше – інших об'єктів [2]. Відомі також дослідження, об'єктом вивчення яких є ергонімікон окремого міста чи регіону [21; 22; 23] чи загальні тенденції в розвитку онімної системи української мови [24].

Особливої актуальності набуває аналіз назв освітніх установ як символічного ресурсу. Описуючи загальні тенденції суспільного розвитку, П. Селігей указує, що вже зараз, на етапі переходу до постіндустріальної економіки, де рушієм розвитку є виробництво інформації та знань, людський капітал становить до 80% національного багатства високорозвинених країн [25, с. 176–177]. Він обґрунтовано прогнозує, що подальший «успіх суспільства залежатиме від того, наскільки ефективно працюють у ньому інститути творення та передавання знань» [25, с. 178]. Футурологи одностайні в думці, що роль освітніх установ дедалі зростатиме, а їхній вплив на формування світоглядних орієнтирів національних та глобальних спільнот органічно посилюватиметься. Відповідно, найактивніші в інформаційному й культурному просторі спільноти примножуватимуть свій символічний капітал [25, с. 178]. Дослідники наго-

лошують, що в сучасному світі символічний капітал часто переважає економічний як інструмент впливу та авторитету [26, с. 178–179]. Власні назви, вкорінені в систему колективних уявлень, є важливими складниками такого капіталу [26, с. 245]. Отже, актуальність вивчення семіотики назв в освітньому середовищі зумовлюється поєднанням кількох чинників: зміною дослідницьких парадигм в ономастиці, глибокими суспільно-політичними трансформаціями в Україні та потребою у формуванні стратегічних підходів до розвитку публічного простору через мовну політику.

Заклади дошкільної освіти як початкова ланка освітньої системи відіграють важливу роль у формуванні світоглядних орієнтирів громадян. За даними Державної служби статистики України, на кінець 2022 р. з 13,9 тис. ЗДО 96 % становлять заклади державної та комунальної форм власності [27]. Водночас у великих містах та густонаселених регіонах спостерігається зростання частки ЗДО приватного сектору, що є відповіддю на стійкий суспільний запит на дошкільну освіту. Однією з причин цього зсуву є міграційні процеси, зумовлені війною: скорочення кількості державних закладів у прифронтових регіонах і зростання кількості дітей внутрішньо переміщених осіб в інших областях. Дані Державної служби якості освіти України підтверджують, що значна частина дітей залишається неохопленою дошкільною освітою [28]. Найяскравіше ці процеси виявляються в Києві та його передмістях, де попит на освітні послуги значно перевищує пропозицію з боку державного сектору. Київська агломерація – найбільший в Україні урбаністичний осередок, швидко віддзеркалює соціокультурні зміни, виступає своєрідним маркером тенденцій та часто є законодавцем «моди» для інших регіонів. Тому семіотика назв освітнього простору в цьому регіоні заслуговує на детальний аналіз у рамках сучасних інтердисциплінарних підходів.

Мета дослідження – виявити специфіку культурних, мовних та ідеологічних кодів, втілених у назвах закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) різних форм власності. Матеріалом для дослідження стали назви ЗДО, що протягом 2024–2025 рр. функціонували в Бучанській та Ірпінській громадах Київської області. Реалізації мети підпорядковані такі завдання: 1) укласти перелік назв ЗДО; 2) простежити зв'язок між функцією назви та її лінгвістичними характеристиками – походженням, структурою, типом мотивованості; 3) схарактеризувати стійкі конотації, притаманні найбільш поширеним групам назв та 4) оцінити потенціал назв як елементів культурної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Унаслідок наскрізної вибірки з реєстру ЗДО та медіаресурсів укладено реєстр назв ЗДО. Особливістю освітнього ландшафту цієї території є кількісна перевага ЗДО приватного сектору – 46 проти 22 державних / комунальних. Це суттєво впливає на загальний лінгвокультурний профіль простору, а аналіз системи назв ЗДО має істотний прогностичний потенціал, адже уможливорює відстежити актуальні тенденції в динаміці найменувань цієї сфери.

Первинна функція будь-якого оніма – ідентифікувати позначуваний об'єкт. Найменування державних закладів освіти переважно складаються з двох частин: а) номенклатурної, що вказує на належність до певної ланки системи освіти, форму власності та його тип і виконує інформаційну функцію, та б) символічної, яка, власне, і стає знаком цього об'єкта для мовців. Номенклатурну частину часто формують два неоднорідні компоненти: вербальний, що вказує на тип закладу освіти, форму власності, місце розташування, та числовий – на його порядковий номер в системі закладів регіону. Сама по собі ця частина назви вже може бути унікальним ідентифікатором установи, наприклад: *Бучанський заклад дошкільної освіти комбінованого типу № 4*, *Луб'янський заклад дошкільної освіти комбінованого типу № 9*, *заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №12*. Як формальний ідентифікатор закладу ця частина назви є складником повної назви ЗДО, поширена в офіційних документах і практично не відображена в інформаційному чи публічному просторі міста (за винятком вивіски на приміщенні ЗДО).

Натомість другий – символічний – компонент назви виконує головню комунікативну функцію і є знаком, що уналежнює заклад до об'єктів мовного ландшафту міста, а також одиницею

входу поняття до ментального лексикону мовця. Традицію додавання символічного компонента до номенклатурної частини назви можна простежити ще з початку ХХ ст.: у дослідженнях дитячого дискурсу в СРСР 1920–1930х рр. натрапляємо на поодинокі приклади ідеологічно навантажених назв ЗДО, функція яких – сприяти формуванню стійкого уявлення дитини про себе як «будівничого соціалізму, наприклад: *колонія імені Горького* [29, с. 258], *дитячий садок «Орлятко»* [30]. Варто зауважити, що саме ідеологічна функція забезпечила закріплення в ужитку цієї частини назви.

Унаслідок суспільно-культурних змін в освітній системі пострадянської України виникли навчальні заклади приватної форми власності, що принесли нові ідеологеми в освітнє середовище та значною мірою вплинули на культурний ландшафт країни. Оскільки освіта – це сфера, що має великий прогностичний потенціал, спрямована на формування вмінь і навичок, потрібних суспільству в майбутньому, то концептуальні значення, які вона транслює, матимуть вплив на розвиток суспільства протягом найближчих десятиліть.

Однією з найбільших новацій приватного сектору освіти стала ідея конкуренції між закладами, адже визначила потребу створити привабливий імідж закладу освіти для здобувачів. Назва з високим прагматичним потенціалом стала одним із ключових інструментів формування привабливого іміджу закладу дошкільної освіти, оскільки завдяки стійким і легко впізнаваним асоціаціям із позитивними, привабливими та престижними образами, вона ефективно апелює до батьківської аудиторії, наприклад *Smart kid*, *Happy child*, *Країна метеликів*, *Садок Мацьона*. Натомість більшість назв ЗДО державної і комунальної форми власності (77 %) становлять однокомпонентні іменникові найменування: *Пролісок*, *Перлинка*, *Знайко*. У прагненні створити яскравий емоційний образ, творці назви часто намагаються максимально ефективно використати її «семантичну ємність», тому віддають перевагу складним моделям побудови: 51 % назв ЗДО приватного сектору побудовано за моделлю двокомпонентного словосполучення, переважно субстантивно-атрибутивного типу, наприклад: *Rainbow Garden*, *КузінСад*, *Розумна хатинка*. Прикметно, що частка таких найменувань у державному та комунальному секторі – лише 18 % (*Червона калина*, *Лісова пісня*) від їх загальної кількості, із них 2 назви – не словосполучення, а складені форми імен казкових персонажів: *Івасик-Телесик*, *Червона шапочка*.

Припускаємо, що однією з причин формування однослівної традиції називання ЗДО, як і закладів середньої освіти, стало (окрім радянського спадку в назовництві) ухвалення Наказу Міністерства освіти і науки України № 875 «Про назви загальноосвітніх навчальних закладів», у якому визначено перелік компонентів структури назв державних закладів освіти [31]. Щоправда, сформульовані в документі настанови не містили безпосередніх вимог до символічної частини назви, а лише наводили окремі (однослівні) приклади номінацій, а свою чинність наказ втратив за рік після його публікації. Станом на сьогодні найменування ЗДО регулює пункт 4 статті 31 Закону України «Про дошкільну освіту», у якому стосовно символічного компонента назви зазначено: «Повне найменування закладу дошкільної освіти може додатково містити... присвоєне відповідно до вимог законодавства ім'я (псевдонім) суспільно-політичного чи громадського діяча, захисника Вітчизни, діяча науки, освіти, культури або інших сфер суспільного життя» [32]. Попри наявність спеціальних нормативно-правових актів, називання об'єктів цієї стратегічно важливої для держави сфери не уніфіковане: згідно зі ст. 39 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» офіційні назви державних органів, підприємств, установ та організацій мають бути виконані українською мовою [33], однак у ньому немає рекомендацій щодо норм називання закладів освіти приватної форми власності. Тож закономірно, що назви ЗДО, за словами Уповноваженого із захисту державної мови, часто «не відповідають стандартам державної мови, а деякі – просто здоровому глузду» [34]. Результати вибіркової перевірки назв у реєстрі суб'єктів освітньої діяльності спонукали Т. Кременя закликати місцеві органи самоврядування переглянути систему назв ЗДО, очистити її від тих,

що є символами радянської символіки (насамперед, відтворені російською мовою або ж виниклі внаслідок міжмовних російсько-українських впливів) на зразок *Івушка*, *Ладоньки*, *Карандашкіно*, *Топольок*, *Зоренька* або ж «іншомовні покручі» на зразок: *Універсул прікіндейлор*, *Ендекерт*, *Пачірта*, *Монтессорі фемелі*, *Британіка кідс*, *Спінк Інглиш*, *Грінрайс кідс* [34].

Цілком поділяємо думку про патогенність таких найменувань у мовному ландшафті міста і, з огляду на тенденцію до зростання їх кількості, загрозливий характер для національної безпеки через знецінення національних інтересів. Утім, відображене в системі назв зіткнення різних світоглядів, у якому орієнтованому на глобалізацію культурного простору протистоїть спрямований на підтримку локальної культури, – не унікальна для нашого суспільства ситуація. Вона типова для постколоніальних країн, які перебувають на етапі «топонімічного очищення» – деколонізації простору через перейменування [13]. Перейменування, особливо на початковому етапі, можуть (і мають, як свідчить матеріал дослідження) несистемний характер, не підпорядковані стратегічно чіткій концепції трансформації публічного простору. Зрештою, освіта як критично значуща для розвитку суспільства інституція стає «ареною, місцем, де індивіди або групи борються один з одним за визначення нормативної культури та культурних ідентичностей» [7; 14, с. 604], виступаючи водночас і місцем для культурної асиміляції, і простором, де індивіди та групи обстоюють власне розуміння традиційної культури [10; 14, с. 605].

Оскільки дискурсивний акт присвоєння імені не просто позначає вже наявний об'єкт, а й встановлює, яка інформація з усього потоку відомостей про нього є найбільш важливою [11, с. 454], то ключовим моментом на початковому етапі створення оніма вважаємо вибір мови. Яскраво виражене зіткнення між регіональною та глобалізованою ідентичністю в сучасному українському суспільстві дуже чітко виявляється у виборі мотиваційних основ для назв ЗДО: якщо з-поміж назв державних ЗДО тільки 1 % мають виразне іншомовне походження (*Смайлик*, *Колібрі*), то частка символічних назв із виразно «неукраїнською» конотацією в приватному секторі становить 50 %. До останніх зараховуємо як назви-варваризми (*Happy Rony*, *LimPoPo*), так і назви-гібриди, що різною мірою поєднують елементи української та інших мов (*Malina kids*, *IQ-СИКИ*, *САНДІК*), а також назви, предметне значення яких міцно асоціюється з іншопольним середовищем внаслідок специфіки предметного значення чи особливостей звукової або морфологічної форми (*Андерсен 2.0*, *Карандашкіно*, *Любімки*). Окрім вибору мови-джерела назви, для створення прагматичного ефекту використовують і спосіб її графічного кодування. Оформлення назви з допомогою не традиційної для української мови системи письма є одним із прийомів підкреслити престижність позначуваного закладу, створити враження елітарності його аудиторії. З цієї точки зору найбільший потенціал виявляє латинська абетка, якою оформлено 41 % назв ЗДО приватного сектору (19 одиниць).

З погляду мотивованості всі найменування ЗДО є прозорими для мовців. Апелюючи до фонових знань, уявлень, культурних субкодів адресатів, назви легко накладаються на їхню мовну картину світу і завдяки асоціативним та конотативним компонентам значення реалізують свої функції. Обираючи мотиваційну ознаку для назви, номінатор спирається не тільки на власні уявлення про її релевантність, а й (насамперед там, де йдеться про бізнес-сферу й залучення маркетингових стратегій) на усталену в суспільстві систему стереотипів. Аналіз найпоширеніших мотиваційних моделей уможливорює висновок про переважання конотативно забарвлених онімів, доономастичне значення яких не вказує безпосередньо на позначуваний об'єкт, наприклад: *Сонях*, *Теремок*, *Акварельки*. Відповідно до визначених Г. Зимовець типів мотивації [35, с. 41–42] фіксуємо незначну кількість назв з описовою мотивацією: вони представлені одиницями, в структурі яких є слова *садок*, *дитина* та інші, що належать до цих тематичних груп і безпосередньо пов'язані з компонентами фрейму діяльності установи: *Mini садок*, *Садок Мацьона*, *САНДІК*, *KIDS CLUB*.

Складнішими, проте так само прозорими, є назви з метафоричною та символічною мотивацією [35, с. 43]. До першої групи належать одиниці, в основі яких лежить порівняння характерис-

тик названого об'єкта з іншим референтом. Це, здебільшого, найменування, утворені від зменшено-пестливих назв об'єктів рослинного і тваринного світу: *Морквинка, Кавунчик, Зернятко, Світлячок, Бджілка*. До другої групи зараховуємо одиниці, предметне значення чи конотації яких пов'язані з образами національної дитячої культури, наприклад, *Червона калина, Веснянка, Рута, Козачок, Соловейко, Івасик-Телесик, Котигорошко, Капітошка*. Окремий пласт назв становлять метонімії найменування, утворені від пестливих назв дітей за різними ознаками: *Мудрагелик, Знайко*; та пестливих звертань до дітей: *Мамине курчатко, Мацьона*.

Аналіз найменувань ЗДО з огляду на репрезентацію символів української культури не дає достатніх підстав стверджувати про посилену ідеологізацію ономастикону на національному ґрунті: у підсистемі назв приватних ЗДО лише 27 % найменувань мають національно маркований характер, що суттєво контрастує з практикою номінації в державному секторі, де цей показник становить 68 %. До онімів, пов'язаних з українською культурою, зараховуємо одиниці, утворені на основі символічної чи метафоричної номінації на основі питомо української лексики. Тож можна зробити висновок про формування ще однієї опозиції в різних секторах освіти – за ознакою престижності глобалізована культурна ідентичність, притаманна приватним закладам, протиставляється національній, яку репрезентують державні та комунальні установи.

Вочевидь, під впливом власне-соціального фактору поодинокими вкрапленнями в назвах приватних ЗДО є одиниці, конотація яких пов'язана із сучасною російською культурою: *Любимки, Шкет, Шкодний дворик*. Відзначимо, що такі назви мовці не сприймають як еквівалентні за функційним навантаженням до англійських: їхня впливовість на аудиторію не пов'язана з уявленнями про елітарність чи інноваційність – вони актуалізують «родинно-інтимні» конотації.

Ресурсом для творення найменувань ЗДО є переважно апелятиви різних тематичних груп. Найчастіше онімізації зазнають лексеми зі значенням

1) інтелектуальної діяльності – назви, що акцентують на розумовому розвитку вихованців: *IQ-СИКИ, Smart Kids, Розумна хатинка, Грамотійка, Абетка, Зернятко* (як метафора початку росту знань);

2) позитивних емоцій – назви, що викликають асоціації зі щасливим безтурботним періодом дитинства: *Happy child, FunKids, Кнопа, Happy Land, Любимки, Мамине курчатко*;

3) об'єктів тваринного і рослинного світу – назви, що містять близькі дітям образи: *Dino, Foxu, Funny Bunny, Світлячок, Кавунчик, Вишенька*;

4) об'єктів чи ознак мистецької сфери – назви, пов'язані з красою, творчістю: *Акварельки, Країна метеликів, Лісова пісня*.

Висновки. Аналіз назв закладів дошкільної освіти як складників міського семіотичного простору дозволяє окреслити ключові тенденції сучасного українського ономастикону в освітній сфері. Назви ЗДО мають значний прагматичний потенціал і здатні виконувати не лише ідентифікаційну, а й комунікативну, символічну та ідеологічну функції. Попри наявність нормативних актів (Закони України «Про мову», «Про дошкільну освіту»), регулювання процесу називання ЗДО залишається недостатнім, особливо щодо приватного сектору, що призводить до хаотичної практики номінації.

Співвідношення символічних компонентів у назвах державних і приватних закладів виявляє суттєві відмінності: державний сектор частіше апелює до національно-культурної традиції, тоді як приватний тяжіє до іншомовних або гібридних моделей номінації. Показник національно маркованих назв у державному секторі сягає 68 %, тоді як у приватному – лише 27 %, що засвідчує формування семіотичної опозиції між цими секторами освіти. Типовою стратегією творення назв ЗДО є використання мотиваційних ознак, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю, позитивними емоціями, природними образами та естетичними категоріями. Частка назв із метафоричною та символічною мотивацією істотно переважає над описовими номіна-

ціями, що свідчить про цілеспрямовану експлуатацію конотативного потенціалу. Характерним для назв приватного сектору є звернення до англomовної лексики, латинської графіки та словотвірних гібридів, що виконує функцію маркування елітарності та престижності. Натомість у державному секторі домінують однокомпонентні назви, переважно питомо українського походження, часто з національно-культурною символікою. Система назв дошкільних освітніх закладів виступає наскрізною проекцією культурної політики, соціальних ідеологій та мовних пріоритетів. Державні ЗДО зберігають традиційні культурні наративи, тоді як приватний сектор формує гібридний, часто космополітичний ономастичний простір.

Отже, назви ЗДО виступають дієвим інструментом концептуалізації освітнього простору, репрезентації цінностей та формування культурної ідентичності в умовах постколоніальної перебудови українського суспільства. Онімний ландшафт сфери ранньої освіти активно оновлюється, позбавляючись впливу колоніальних практик найменування, і водночас балансує між глобалізованою та національною ідентичністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вербич С. О. Трансформація українського онімного простору: внутрішньо- та позамовні чинники. *Мовознавство*. 2014. № 2. С. 15–23.
2. Демська О. Лінгвістичний ландшафт міста у стані війни. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2024. Вип. 10. С. 5–18. <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2024.10.5-18>
3. Carbaugh D., Rudnick L. Which place, which story?: cultural discourses at the border of the Blackfeet Reservation and Glacier National Park. *Great Plains Quarterly*. 2006. 26. P. 167–84.
4. Dwyer C. Constructions of Muslim identity and the contesting of power: The debate over Muslim schools in the United Kingdom. *Constructions of Race, Place, and Nation*. Minneapolis: University of Minnesota Press. 1993. P. 143–159.
5. Forest B., Johnson J. Unraveling the Threads of History: Soviet-Era Monuments and Post-Soviet National Identity in Moscow. *Annals of The Association of American Geographers Annals of the American Association of Geographers*. 2002. Vol. 92 (3).
6. Gnatiuk O., Melnychuk A. A Case Study of De-Russification of Ukrainian Hodonyms: Rigged Trial or Justice Restored? *Names*. 2023. 71 (4). P. 40–55.
7. Grufford P. The countryside as educator: Rurality and citizenship in inter-war Wales. *Journal of Historical Geography*. 1996. Vol. 22. P. 412–423.
8. Katz Y. Identity, nationalism, and placenames: Zionist efforts to preserve the original local Hebrew names in official publications of the Mandate Government of Palestine. *Names*. 1995. Vol. 43. P. 103–118.
9. O'Donnell P. M. Urban Cultural Landscapes and the Spirit of Place. 16th ICOMOS General Assembly and International Symposium: «Finding the spirit of place – between the tangible and the intangible», 29 Sept – 4 Oct 2008, Quebec, Canada. [Conference or Workshop Item]. URL: <https://openarchive.icomos.org/id/eprint/67>
10. Pathey-Chavez G. G. High school as an arena for cultural conflict and acculturation for Latino Angelinos. *Anthropology & Education Quarterly*. 1993. Vol. 24. P. 33–60.
11. Rose-Redwood R., Alderman D., Azaryahu M. Geographies of Toponymic Inscription: New Directions in Critical Place-Name Studies. *Progress in Human Geography*. 2010. 34. P. 453–470.
12. Stump R. W. Toponymic commemoration of national figures: The cases of Kennedy and King. *Names*. 1988. Vol. 36. P. 203–216.
13. Yeoh B. Street-naming and nation-building: toponymic inscriptions of nationhood in Singapore. *Area*. 1996. 28. P. 298–307.
14. Alderman D. H. School Names as Cultural Arenas: The Naming of U.S. Public Schools after Martin Luther King. *Urban Geography*. 2002. 23:7. P. 601–626.
15. Куліченко А. К. Назви закладів медичної освіти України та США у ХХІ ст.: порівняльний аналіз дефініцій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах*. Запоріжжя, 2020. Вип. 71. Т. 1. С. 138–143.
16. Серебрянська І. М. Структурно-семантична характеристика власних назв українських вищих навчальних закладів. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. 2017. Вип. 23. С. 171–178.
17. Лучик В. Слов'янська ономастика: стан і перспективи розвитку. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство*. 2017. 1 (27). С. 210–212.

18. Гоманюк М. А. Декомунізаційні моделі перейменування населених пунктів півдня України (на прикладі Херсонської області). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки»*. 2017. Вип. 6. С. 30–37.
19. Кравченко Л. Перейменування сучасних українських ойконімів. *Українське мовознавство*. 2018. Вип. 1. С. 135–151.
20. Немировська С. Перейменування вулиць м. Чернігова у світлі соціолінгвістики. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2020. Вип. 6. С. 115–127.
21. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області): автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2000. 17 с.
22. Волчанська Г. В., Вільховецька Н. І. Ергоніми міста Кропивницького. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Т. 1. Вип. 27. С. 51–58.
23. Горожанов Ю. Ю. Ергоніми міста Луцька: структурно-семантичний аналіз. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького національного університету*. 2013. Вип. 9. С. 134–139.
24. Тараненко О.О. Українська літературна мова кінця XX — першої чверті XXI ст.: стан і тенденції розвитку: монографія: у 2 частинах. Частина II: Розділи VII–XII. Київ: Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2024. 813 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1y256BN-6XSP5_ulbp2G6xwK-abmi6OX7/view
25. Селігей П.О. Українська мова у 2222 році. К.: Академперіодика, 2023. 452 с. <https://doi.org/10.15407/akademperiodyka/490.452>
26. Bourdieu P. The Forms of Capital. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press. 1986. P. 241–258.
27. Дошкільна освіта в Україні у 2023 році: статистична інформація. К., 2024. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2023/osv/osv_rik/dosh_osv_Ukr_2023.xls
28. Внаслідок війни зростає відсоток дітей, які не охоплені дошкільною освітою: результати дослідження. Державна служба якості освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/monitoring-zdo-2023/>
29. Гогохія Н. Праця, навчання та дозвілля у житті дитини в УРСР (1929-1939). *Проблеми історії України: факти, судження пошуки*. 2011. Вип. 20. С. 255–268.
30. Кохан О. Дитячі заклади Києва в 1920 рр. (за матеріалами НМІУ). *Науковий вісник Національного музею історії України*. 2023. Вип. 9. С. 94–106.
31. Наказ Міністерства освіти й науки України від 31.12.2003 № 875 «Про назви загальноосвітніх навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0875290-03#Text>
32. Закон України «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024 № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
33. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
34. Назви дитячих садочків необхідно привести у відповідність до норм правопису та мовних стандартів, – Тарас Кремін. Уповноважений із захисту державної мови. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/nazvy-dytiachykh-sadochkiv-neobkhidno-pryvesty-do-norm-ukrainskoho-pravopysu-ta-standativ-derzhavnoi-movy-taras-kremin>
35. Зимовець Г. В. Проблема мотивованості власних назв. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2010. Вип. 5. С. 38–46.